

Saksframlegg

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
019/24	Kommuneplanutvalg	06.06.2024
	Kommunestyret	

Uttalelse til høring av melding om Nordre Gjerpeland solkraftverk

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

Kommunestyret avgir følgende høringsuttalelse:

Kommunestyret vil peke på at hele områdene NG1 og NG2 ligger mindre enn 100 meter fra Herlandselva, der det gjelder forbud mot tiltak etter § 2-10 i kommuneplanens arealdel (2021-2023). Kommunestyret mener dette klart taler mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor disse områdene. Område NG2 ligger også tett inntil Helveteshølen, som er en mye brukt badeplass for Svarstads befolkning. Hele området langs denne delen av Herlandselva, rund Herland mølle og Helveteshølen, er del av et viktig friluftsområde, og prinsipp 5 setter i realiteten en stopper for etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG3 ligger delvis innenfor byggegrensen mot Herlandselva, noe som taler mot å ta i bruk hele NG3 til solkraftproduksjon. i tillegg til at det er registrert et kvikkleireområde langs elva. Det må foretas en grundig vurdering av behovet for tiltak for å redusere risikoen. Dette taler mot å ta i bruk hele NG3 til solkraftproduksjon, og et eventuelt tiltak bør begrenses til den delen av NG3 som ligger utenfor byggegrensen.

Saksbehandler: Arealplanlegger Anders Lund

SAMMENDRAG:

Kommunen har mottatt melding om Nordre Gjerpeland solkraftverk på høring. Meldingen er et tidlig varsel om planlegging av et bakkemontert solkraftverk, og er sendt fra tiltakshaver Pyur Energy AS til NVE. Ettersom det planlagte anlegget blir liggende i Larvik kommune har kommunen fått meldingen på høring.

Kommunestyrets oppgave knyttet til høringen av meldingen vil først og fremst være å gi en vurdering av om det å avsette arealene til solkraftanlegg er i tråd med kommunens politikk, men det må også vurderes om det må gjøres endringer før konsesjonssøknad kan sendes inn.

Område NG1 består av dyrkbar mark og et skogsområde som er hugget ned. I praksis vil hele området ligge mindre enn 100 meter fra Herlandselva, der det gjelder forbud mot tiltak etter § 2-10 i kommuneplanens arealdel (2021-2023). Kommunedirektøren mener dette klart taler mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG2 ligger i praksis også mindre enn 100 meter fra Herlandselva, og tett inntil Helveteshølen, som er en mye brukt badeplass for Svarstads befolkning. Kommunedirektøren mener dette er et viktig friluftsområde. Dette taler også klart mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG3 ligger delvis innenfor byggegrensen mot Herlandselva, i tillegg til at det er registrert et kvikkleireområde langs elva. Det må foretas en grundig vurdering av behovet for tiltak for å redusere risikoen. Dette taler mot å ta i bruk hele NG3 til solkraftproduksjon, og et eventuelt tiltak bør begrenses til den delen av NG3 som ligger utenfor byggegrensen.

Kommunedirektøren mener at det bør avgis en høringsuttalelse i saken, i tråd med konklusjonen i saken. Kommunedirektøren mener prosjektet kolliderer med ambisjonene om regulering av kulturminnet og rekreasjonsområdet Herland elvepark, og at det ikke bør sendes konsesjonssøknad for prosjektet.

HANDLINGSROM/ LOVHJEMMEL:

Kommunestyret er fri til å ta stilling til om det skal avgis høringsuttalelse til den mottatte meldingen, og hva som eventuelt skal være innholdet i høringsuttalelsen.

Vedtak i KST-sak 083/24 Prinsipper for solkraftanlegg i Larvik kommune:

Larvik kommune vedtar følgende prinsipper for lokalisering og prosess for behandling av solkraftanlegg i Larvik kommune:

Prinsipp 1: Larvik kommune anbefaler at det sendes forhåndsmelding til NVE for alle konsesjonspliktige anlegg uavhengig av solkraftanleggets størrelse. Opplysningene som inngår i forhåndsmeldingen oversendes også til kommunen, som fremmer prosjektet til politisk avklaring og eventuelt gir innspill på tema som bør konsekvensutredes for det aktuelle prosjektet.

Prinsipp 2: Kommunen ønsker å vurdere prosjekter på "grå" områder. Det vil si områder som er avsatt til eller i realiteten er masseuttak, grustak, riggområder, steinbrudd, deponiområder m.m.

Prinsipp 3: Ved forslag om etablering på dyrkbar mark skal det legges frem muligheter for sambruk av områdene til produksjon, beite og dyreliv, samt plan for tilbakeføring eller eventuelt nydyrking når konsesjonsperioden er over.

Prinsipp 4: Prosjekter på områder med dyrka mark bør avvises.

Prinsipp 6: Før aktuelle områder kan tas i bruk må det foretas både en naturkartlegging etter NIN metoden og håndbok 13, samt en artskartlegging. Prosjekter på karbonrike områder, eller områder med naturtyper eller arter med stor eller svært stor verdi, bør avvises.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Meldingen inneholder en beskrivelse av prosjektet og et forslag til hva som skal utredes før det kan søkes konsesjon etter energiloven. Meldingen i seg selv vil ikke danne grunnlag for at NVE kan gi konsesjon for etablering av solkraftanlegg, og det er først etter behandlingen av en konsesjonssøknad at konsesjon kan gis. Larvik kommune vil på nytt bli høringspart dersom meldingen som nå behandles blir fulgt opp med en konsesjonssøknad.

The map shows the Gjøvik region with three study areas highlighted in green and outlined in black: NG1 (Adalen), NG2 (Skrikop), and NG3 (Nordre Gjørpeland). The map includes contour lines, rivers (Renne, Helvetesholen, Herlandselva), and roads (Brandsrudveien, Lågendalsveien, Solbergveien, Alpinveien). A scale bar and north arrow are in the bottom left.

3

Området rundt Herlandselva

Gjennom høringen av meldingen ønsker NVE først og fremst innspill til mangler i den foreløpige konsekvensbeskrivelsen av tiltaket og innspill om innhold i utredningsprogrammet, inkl. tema som mangler, spesielle lokale hensyn og innspill til metoder som bør benyttes i utredningen.

Etter høringen vil NVE fastsette et utredningsprogram som beskriver de utredningene Pyur Energy må gjennomføre før de kan søke om konsesjon. Dersom Pyur Energy utarbeider en konsekvensutredning, kan de søke om konsesjon for tiltaket etter energiloven § 3-1. NVE vil da gjennomføre en ny høring samt arrangere befarings- og møter i forbindelse med søknaden. Det er altså først i denne fasen at det skal tas stilling til om tiltaket skal få konsesjon eller ikke. Larvik kommune vil være høringspart og har anledning til å fremme innsigelse til en eventuell konsesjonssøknad.

NVE har satt høringsfristen til 1. juli 2024.

Forhåndsmelding og utkast til utredningsprogram ligger vedlagt saken.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Etablering av et bakkemontert solkraftverk ved Nordre Gjerpeland får ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen. Kommunen får ikke skatte- og avgiftsinntekter fra solkraft, slik kommunene får fra vindkraft. Den eneste lovfestede inntektskilde for kommunen som vertskap er p.t. gjennom en eventuell eiendomsskatt. Kommunens adgang til å inngå privatrettslige avtaler om kompensasjon, tilsvarende etablert praksis for vindkraft, er ikke avklart.

KONSEKVENSER FOR BEFOLKNINGSVEKST, VERDISKAPING OG ØKT KOMPETANSE:

Med tanke på kraftsituasjonen i regionen er økt tilgang på kraft en sentral faktor for videre vekst og verdiskaping i lokalt energiintensiv næringsvirksomhet.

KONSEKVENSER FOR KLIMA OG MILJØ:

Større, bakkemonterte solkraftanlegg krever store landområder, og de legger bånd på arealene i minimum 30 år. Dette vil føre til utfordringer rundt bruken av arealressurser, spesielt i områder der landbruks-, naturområder og friluftsområder blir berørt. Bygging og drift av bakkemonterte solkraftverk vil gi miljømessige konsekvenser, og det vil ha negativ påvirkning på lokalt dyre- og planteliv. Det vil også føre til tap av leveområder for mange arter, noe som igjen vil gi tap av biologisk mangfold. En stor andel av de potensielle prosjektene er i skogsområder, der det forutsettes at

skogen hogges ned. Det vil medføre at karbonlagringen som skjer i denne skogen ødelegges, fra å ha et positivt klimaregnskap til å bli et negativt regnskap, jf. bruk av NIBIOs klimakalkulator.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Et solkraftverk på Nordre Gjerpeland, område NG2, vil med stor sannsynlighet påvirke bruken av rekreasjons- og badeområdet Helveteshølen negativt. Helveteshølen er et attraktivt badeområde for barn, unge og andre som bor i og rundt Svarstad.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Kommunestyret kan velge å gi den høringsuttalelsen de ønsker innenfor de rammene som høringen åpner for.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Vurderingen av høringsuttalelsen er delt i to. Først har kommunedirektøren tatt stilling til de to kulepunktene i høringsbrevet, dvs. om det er mangler i den foreløpige konsekvensbeskrivelsen av tiltaket, og om kommunen har merknader til innholdet i utredningsprogrammet, inkl. tema som mangler, spesielle lokale hensyn og innspill til metoder som bør benyttes i utredningen. Så er det vurdert i hvilken grad meldingen er i tråd med kriteriene kommunestyret har vedtatt.

Er det mangler i den foreløpige konsekvensbeskrivelsen av tiltaket, og/eller har kommunen merknader til innholdet i utredningsprogrammet?

En gjennomgang av utkastet til utredningsprogram viser at tiltakshaver har foreslått at de aller fleste temaer vil bli utredet. Kommunedirektøren har ingen motforestillinger mot at temaene folkehelse, grunnforurensning og mineralressurser ikke utredes, og mener tiltakshaver gir en grei begrunnelse for hvorfor disse temaene ikke skal tas med som egne temaer i utredningsprogrammet.

Kommunedirektøren vil likevel peke på at:

Område NG1 består av dyrkbar mark og et skogsområde som er hugget ned. I praksis vil hele området ligge mindre enn 100 meter fra Herlandselva, der det gjelder forbud mot tiltak etter § 2-10 i kommuneplanens arealdel (2021-2023). Kommunedirektøren mener dette klart taler mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG2 ligger i praksis også mindre enn 100 meter fra Herlandselva, og tett inntil Helveteshølen, som er en mye brukt badeplass for Svarstads befolkning. Kommunedirektøren mener dette er et viktig friluftsområde. Dette taler også klart mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG3 ligger delvis innenfor byggegrensen mot Herlandselva, i tillegg til at det er registrert et kvikkleireområde langs elva. Det må foretas en grundig vurdering av behovet for tiltak for å redusere risikoen. Dette taler mot å ta i bruk hele NG3 til solkraftproduksjon, og at et eventuelt tiltak bør begrenses til den delen av NG3 som ligger utenfor byggegrensen. Denne delen av anlegget kan bli synlig fra Lågendalsveien.

Når det gjelder kartlegging av naturmangfold mener vi det er positivt at det legges opp til kartlegging av fremmede arter. Vi ønsker også å peke på kommunens prinsipp 6, og at det *“må foretas både en naturkartlegging etter NIN metoden og håndbok 13, samt en artskartlegging”* før aktuelle områder kan tas i bruk. Prinsippet sier videre at *“prosjekter på karbonrike områder, eller områder med naturtyper eller arter med stor eller svært stor verdi, bør avvises”*. Før dette er ferdig kartlagt er det vanskelig for kommunen å ta endelig stilling.

I hvilken grad er meldingen i tråd med kriteriene kommunestyret har vedtatt?

Kommunestyret vedtok i KST-sak 083/24 prinsipper for lokalisering og prosess for behandling av solkraftverk i Larvik kommune. De vedtatte kriteriene er vurdert opp mot opplysningene som er gitt i meldingen for Nordre Gjerpeland solkraftverk.

Prinsipp 1 Forhåndsmelding og politisk avklaring:

Pyur Energy AS har i tråd med kommunestyrets ønske lagt frem forhåndsmelding med utkast til utredningsprogram. Dette er i samsvar med kommunens prinsipper.

Prinsipp 2 Kommunen ønsker å vurdere prosjekter på "grå" områder, dvs områder som er avsatt til eller i realiteten er masseuttak, grustak, riggområder, steinbrudd, deponiområder m.m:

Kommunedirektøren har ikke opplysninger som tilsier at de aktuelle arealene er brukt til masseuttak, eller annen virksomhet som kan indikere at områdene kan regnes som "grå". Kommunedirektøren tolker det ikke som et absolutt krav at prosjekter legges på "grå" områder, men at kriteriet ikke er oppfylt gjør prosjektet mindre aktuelt.

Prinsipp 3 Dyrkbar mark og sambruk:

Tiltakshaver har beskrevet at det i dette prosjektet vil være aktuelt å se på driften av solkraftverket i kombinasjon med for eksempel beiting av sauer på samme landområde (Agrivoltaics). Dette innebærer at sauer beiter under og mellom solcellepanelene, som igjen bidrar til å holde vegetasjonen nede og som vil kunne skape en symbiose mellom solenergiproduksjon og matbehov på en bærekraftig måte. Ved beiting av landområdene erstatter man også behovet for jevnlig maskinell rydding av solparken. Fagtema landbruk foreslås utredet i konsekvensutredningen.

Arealene skal også tilbakeføres så nær opprinnelig tilstand som mulig etter endt konsesjonsperiode. Denne forutsetningen vil være sentral og førende i alle faser ved utvikling av solkraftverket, og vil bli vurdert både ved prosjektering av anlegget, i konsekvensutredning samt at detaljplanen (tidligere MTA) etter energiloven vil legge klare rammer og føringer for dette arbeidet. Inngrep som vanskelig lar seg tilbakeføre vil bli avdekket i en tidlig fase og eventuelt bli erstattet med inngrep av mindre omfattende karakter som lar seg lettere tilbakeføre til opprinnelig tilstand etter nedlegging av anlegget.

Kommunedirektørens vurdering er at dette er i tråd med kommunens prinsipper.

Prinsipp 4 Områder med dyrka mark bør avvises:

Alle de tre delområdene er registrert som skog og er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNF-formål. NG1 og NG3 er i all hovedsak registrert med dyrkbar mark, mens det på delområde NG2 ikke er registrert dyrkbar mark. Det er ikke registrert dyrka mark innenfor tiltaksområdene.

Kommunedirektørens vurdering er at dette er i tråd med kommunens prinsipper.

Prinsipp 5 Områder med store friluftslivinteresser bør avvises:

Tiltakshaver peker på at det er utført kartfesting og verdisetting av friluftslivsområder i området hvor tiltaket lokaliseres, men også at tiltaksområdet ikke ligger innenfor friluftsområdene som er kartlagt. Kommunedirektøren mener store deler av disse områdene har stor betydning som friluftsområder og kulturmiljøer.

I planbeskrivelsen til kommuneplanens arealdel (2021-2033) er Herland elvepark omtalt slik:

"Helveteshølen er en historisk badeplass i Herlandselva som tidligere ble brukt til tømmerfløting. Området har vært benyttet som badeplass i lang tid, men har de siste 30 årene vært mindre brukt. Den lokale Rotaryklubben har ønsket å sette badeplassen i stand og har utført dugnadsarbeid i samarbeid med grunneierne, og med sponning fra lokale firmaer. Badeplassen skal inngå i Herland elvepark som skal være et friområde hvor befolkningen kan nyte elvelandskapet. Området er tenkt

tilrettelagt med gangstier og for bading for alle. Området har gangavstand fra Svarstad sentrum og muligheter for tilkobling til eksisterende gang- og sykkelveier. Området er tenkt som et tilbud til ungdom og voksne. Det er ingen andre badeplasser i bygda."

Kommunedirektøren mener at en omdisponering av sentrale arealer i området vil forringe områdets verdi som friluftsområde. Kommunedirektøren mener kriteriet ikke er oppfylt, noe som betyr at områdene ikke bør tas i bruk til produksjon av solkraft.

Prinsipp 6 Kartlegging:

Som nevnt er det forventet at naturmangfold kartlegges, og at det kartlegges om dette er et karbonrikt område, eller om området har naturtyper eller arter med stor eller svært stor verdi. Å tillate inngrep i slikt naturmangfold uten å ha tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene, kan være i strid med føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven. Inntil kartlegging er utført vil det være vanskelig å ta endelig stilling til prosjektet.

Prinsipp 7 Minst mulig terrenginngrep m.v:

Tiltakshaver har beskrevet at det vurderes en løsning som involverer installasjon av én sentral pøle for solcellepanelradene fundamentert i bakken, for å minimere inngrep i terrenget, begrense materialbruken og redusere byggetiden. Hvor dypt pølene må fundamenteres avhenger av lastberegninger, men det forventes generelt en fundamenteringsdybde på rundt 2 meter i randsoner ved avstand mellom pølene på rundt 3-4 meter. Det er uklart om pølene skal skrus, bankes eller støpes ned i bakken. Forutsatt at pølene bankes eller skrus mener kommunedirektøren at kriteriet vil være oppfylt.

Konklusjon/høringsuttalelse:

En gjennomgang av utkastet til utredningsprogrammet viser at tiltakshaver har foreslått at de aller fleste temaer vil bli utredet. Kommunedirektøren har ingen motforestillinger til at temaene folkehelse, grunnforurensning og mineralressurser ikke utredes, og synes tiltakshaver gir en grei begrunnelse for hvorfor disse temaene ikke skal tas med som egne temaer i utredningsprogrammet.

Kommunaldirektøren vil peke på at hele områdene NG1 og NG2 ligger mindre enn 100 meter fra Herlandselva, der det gjelder forbud mot tiltak etter § 2-10 i kommuneplanens arealdel (2021-2023). Kommunedirektøren mener dette klart taler mot å tillate etablering av solkraftanlegg innenfor disse områdene.

Område NG2 ligger også tett inntil Helveteshølen, som er en mye brukt badeplass for Svarstads befolkning. Kommunedirektøren mener at hele området langs denne delen av Herlandselva, rundt Herland mølle og Helveteshølen, er del av et viktig friluftsområde, og at prinsipp 5 i realiteten setter en stopper for etablering av solkraftanlegg innenfor området.

Område NG3 ligger delvis innenfor byggegrensen mot Herlandselva, noe som taler mot å ta i bruk hele NG3 til solkraftproduksjon. i tillegg til at det er registrert et kvikkleireområde langs elven. Det må foretas en grundig vurdering av behovet for tiltak for å redusere risikoen.

Når det gjelder kartlegging av naturmangfold mener vi det er positivt at det legges opp til kartlegging av fremmede arter. Vi ønsker også å peke på kommunens prinsipp 6, og at det *"må foretas både en naturkartlegging etter NIN metoden og håndbok 13, samt en artskartlegging"* før aktuelle områder kan tas i bruk. Prinsippet sier videre at *"prosjekter på karbonrike områder, eller områder med naturtyper eller arter med stor eller svært stor verdi, bør avvises"*. Før dette er ferdig kartlagt er det vanskelig for kommunen å ta endelig stilling.

Vedlegg

Pyur Energy AS - Høring av melding om Nordre Gjørpeland solkraftverk i Larvik kommune, Vestfold fylke

Forhåndsmelding og utkast til utredningsprogram Nordre Gjørpeland solkraftverk